

самостоятельного решения обсуждаемых проблем, что, в свою очередь, является стимулом, движущей силой познавательной деятельности. Применение данного метода при обучении иностранному языку формирует у учащихся культуру творческого мышления, создает условия для использования личного жизненного опыта и полученных ранее знаний для усвоения новых. В процессе обсуждения и решения проблем в рамках управляемого группового общения у участников вырабатывается умение действовать в интересах группы, появляется внимательное отношение к собеседникам, интерес к иным точкам зрения, уважение мнения других, что способствует формированию коллектива [2, 27].

Литература:

1. Базарова А. А. Особенности применения метода учебной дискуссии на занятиях по иностранному языку в вузе [Текст] // Теория и практика образования в современном мире: материалы Междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, февраль 2012 г.). — СПб.: Реноме, 2012. — С. 306-308.

2. Морозова И.Г. Использование дискуссии на занятиях иностранного языка в рамках проблемного обучения при подготовке современных специалистов // Иностранные языки. Теория и практика, 2010. — № 1. — С. 25—35.

3. Мурзенко Л.В. Учебная дискуссия как средство формирования межкультурной компетенции у студентов языковых вузов в условиях дистанционного образования // Известия Российского государственного педагогического университета имени А.И.Герцена. — СПб., 2010. — № 121. — С.197-201

4. Технологии воспитания и обучения: Учебное пособие для студ. высш. ТЗ8 учеб. заведений / Н.Н. Никитина, В.Г. Балашова, О.М. Железнякова, Н.М. Новичкова; Под ред. Н.Н. Никитиной. — Ульяновск: УлГПУ, 2011. — 210 с.

Пасічна О. В.

Криворізький національний університет

м. Кривий Ріг, Україна

e-mail: dieselist-154@ya.ru

Формування умінь і навичок вивчального читання в іноземних студентів у процесі опанування української мови

Система роботи з формування умінь і навичок вивчального читання набуває першорядного значення в методиці навчання української мови як іноземної. Провідні лінгводидакти (Т. Вишнякова, І. Гапочка, С. Корчикова, В. Костомаров, О. Митрофанова, Ю. Сдобнова, С. Фоломкіна, Н. Щигельська та ін.) наголошують на важливій ролі вивчального читання, метою якого є засвоєння інформації з максимальним ступенем повноти.

Як справедливо зазначає І. Гапочка [1; 3–5], вивчальне читання передбачає вдумливе, інтенсивне читання, під час якого відбувається запам'ятовування змістової інформації тексту, а також тих мовних засобів, за допомогою яких вона виражається. Це сприяє досягненню повного й точного розуміння основних та другорядних фактів поданої інформації. Науковці довели, що задля покращення та прискорення розуміння тексту його необхідно сприймати не окремими словами, а реченнями й абзацами. Відтак методично доцільним є застосування комплексу вправ на матеріалі завершеного навчального тексту.

Вивчальне читання передбачає виконання трьох видів завдань: передтекстових (виконуються до початку читання тексту, полегшують розуміння його лексико-граматичних труднощів), притекстових (виконуються у процесі читання тексту, спрямовані на розуміння семантичного зв'язку між його фрагментами) та післятекстових (перевіряють точність розуміння прочитаного й готують студентів до відтворення сприйнятої інформації). Це, зокрема, вправи на: 1) співвіднесення значення слова з темою чи контекстом (визначити різні контекстуальні значення одного й того ж слова); 2) розширення словникового запасу (виписати з тлумачного словника значення нових слів); 3) поділ тексту на смислові частини (прочитати текст і розташувати пункти плану в потрібному порядку); 4) виділення смислових опор у тексті (сформулювати основну думку абзаців); 5) виокремлення в тексті ключових слів; 6) контекстуальну здогадку (знайти в тексті незнайомі слова, здогадатися про їхнє значення з контексту); 7) перевірку розуміння фактичного змісту тексту.

Продемонструємо технологію вивчального читання на матеріалі тексту країнознавчого спрямування «Республіка на Дніпрі» [3; 7–13]. Етапи роботи:

1. Ознайомтеся зі значенням нових слів, запам'ятайте їх.

Українська мова	Французька мова	Англійська мова
укріплення	renforcement	fortification
рада	conseil	council
майдан	place	square
канцелярія	chancellerie	chancellery
арсенал	arsenal	arsenal
казна	trésor	treasury
хутір	ferme	farm
мисливство	chasse	hunt
рибальство	pêcher	fishing
землеробство	cultiver	agriculture
скотарство	élevage	cattle-breeding
чуб	frange	forelock
шабля	sabre	sabre
кордон	frontière	frontier
флот	flotte	fleet
човен	bateau	boat
похід	campagne	campaign
проникнути	pénétrer	penetrate
порт	port	port
невільник	esclave	captive
раб	esclave	slave

2. Визначте, від яких дієслів утворено такі іменники: *укріплення, похід, боротьба, напад, знавець*.

3. Запам'ятайте, яким відмінком керують подані дієслова:

була (*чим?*) республікою – Орудний відмінок; жили (*за чим?*) за законами – Орудний відмінок; займалися (*чим?*) мисливством – Орудний відмінок; брили (*що?*) волосся – Знахідний відмінок; носили (*що?*) жупани й чоботи – Знахідний відмінок; прикрашали (*чим?*) камінням – Орудний відмінок; атакували (*що?*) бази – Знахідний відмінок; завоювали (*що?*) місто – Знахідний відмінок; спалили (*що?*) порт – Знахідний відмінок.

4. Прочитайте текст «Республіка на Дніпрі».

Республіка на Дніпрі

I. Центром українського козацтва стало Запоріжжя – південні степи на берегах Дніпра, тому козаків ще називали запорізькими. Слово *січ* означало укріплення. Першу Запорізьку Січ заснував князь Дмитро Вишневецький у 1556 р.

II. Запорізька Січ була республікою. Вищою владою в Січі була рада. Всі козаки мали рівні права й вибирали на раді козацьких керівників: гетьманів, отаманів, а також суддю, писаря та інших. Військо запорізьких козаків, за свідченням істориків, мало державні символи – герб і прапор. Запорізька Січ була українською козацькою республікою.

III. Запорізька Січ являла собою фортецю. У центрі фортеці був майдан з церквою. Навколо майдану стояли довгі будинки – курені. У них жили козаки, козацька старшина. На майдані також були канцелярія, арсенал та казна.

IV. У Запорізькій Січі козаки жили за своїми законами. Жінок і дітей у Січ не брали. Сім'ї козаків жили на хуторах. Коли не було війни, козаки приїжджали на хутори. Там вони займалися мисливством, рибальством, землеробством, скотарством. Але більшу частину свого життя козаки проводили на війні з турками, татарами чи поляками. Як правило, козаки пізно одружувалися, тому що вважали своє життя небезпечним.

V. Козаки брили волосся, залишали лише чуб – «оселедець». Одягалися вони в білі сорочки, шаровари. Носили жупани й чоботи. Головними для козака були кінь та зброя, особливо шабля. Зброєю прикрашали коштовним камінням.

VI. У козаків було багато ворогів. Це, перш за все, турки й татари, які постійно грабували території Східної Європи. З ними інші народи боялися воювати. Запорізькі козаки вирішили розпочати боротьбу з турками й татарами. Козаки хотіли відкинути ворогів від своїх кордонів. Козаки часто атакували бази ворогів на Чорному морі. Для цього будували флот з 40-80 човнів, які називалися чайками. У кожен човен сідало до 60 чоловік. Перша атака козаків була в 1538 році. Слава про їхню сміливість поширилася по всій Європі.

VII. Турецька імперія була на той час найсильнішою державою у світі. Найбільше число козацьких походів відбулося між 1600 та 1620 роками. Козаки завоювали болгарське місто Варну (найсильнішу турецьку фортецю на Чорному морі), узяли Перекоп, а в 1609 році – Килію, Ізмаїл та Аккерман. У 1615 році козаки на 80 човнах проникли в столицю Турції Константинополь та спалили його порт. Через 5 років вони повторили цей напад. Крім того, козаки захопили місто Кафу – ринок невільників у Криму – та звільнили тисячі рабів. За словами турецького історика 17 століття Найма, не було на світі людей, які б менше цінували своє життя й менше боялися смерті, ніж козаки. Знавці військової справи стверджували, що ці люди завдяки своїй хоробрості у морських боях не мали собі рівних у всьому світі.

5. У кожному текстовому фрагменті (I - VII абзаци) визначте головну й додаткову інформацію.

6. Дайте стислі відповіді на поставлені запитання, працюючи в парах:

1. Що стало центром українського козацтва? 2. Хто заснував першу Запорізьку Січ? 3. Як називалася вища влада в Січі? 4. Які державні символи мало військо запоріжців? 5. Як була побудована Запорізька Січ? 6. За якими законами жили козаки в Запорізькій Січі? 7. З ким боролися козаки? 8. Яким був флот запоріжців? 9. Які найвизначніші походи запоріжців відбулися між 1600 – 1620 роками? 10. Що говорили про козаків історики та знавці військової справи?

7. Випишіть з тексту назви козацьких керівників та одягу козаків. Запам'ятайте їх.

8. Складіть конспект тексту «Республіка на Дніпрі», використовуючи лише його головну інформацію.

Отже, систематична робота з формування умінь і навичок вивчального читання допоможе іноземним студентам навчитися максимально повно вилучати з тексту головну інформацію, засвоїти граматичні конструкції, поповнити словниковий запас.

Література:

1. Гапочка И. К. Пособие по обучению чтению. Изучающее чтение / Гапочка И. К. – М. : Русский язык, 1978. – 288 с.

2. Матвеева Н. М. Знайомимося з Україною: навч. посіб. для іноземних студ. / Н. М. Матвеева, І. Г. Мірак'ян. – Одеса : Астропринт, 2000. – 156 с.

3. Пасічна О. В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Українська мова» (суспільно-політична сфера. Ч. 2) для студентів I курсу всіх спеціальностей ДВНЗ «Криворізький національний університет» / Пасічна О. В. – Кривий Ріг : ВЦ КНУ, 2015. – 40 с.

Petrova O.B.

Kharkiv National Medical University,

Kharkiv, Ukraine

e-mail: lingace@gmail.com

Internet resources in learning English for specific purposes